

særdeles Kongelig Benaadning allernaadigst maatte være forlenet.

- 3) Plakat af 7. August 1752 angaaende Godtgjørelse af den kongelige Kasse for gamle Mynter og andet af nogen Rarhed, som udi Danmark og Norge maatte findes og til Rente-Kammeret indsendes:

Vi Frederik den Femte, osv., G.v.: at ihvorvel alt hvad som udi Vort Rige Danmark findes at være nedgravet eller forborget udi Jord, Skov, Mark, Huus eller andetsteds, være sig enten Guld, Sølv, Metal og anden Skat, som ingen sig vedkjender, er som Dannefæ efter Danske Lovs 5te Bogs 9de Kap. 3die Art. saavelsom den derom under 22. Marts 1737 allernaadigst udgivne Forordning, Os alene tilhørende, medmindre nogen dermed ved særdeles kongelig Benaadning maatte være forlenet; og Os ligeledes efter Norske Lovs 5te Bogs 9de Kap. 3die, 4de, 5te og 6te Art., af hvad Penge eller andet Gods, som udi Jorden befindes, en Andeel er forbeholden; saa have Vi dog af høi-kongelig Naade, og til Opmuntring for Vore kjære og troe Undersaatter, som noget saadant opdage, allernaadigst for godt befundet at bevilge, ligesom Vi det og hermed til alle og enhvers Efterretning allernaadigst bekjendtgjøre:

At hvo, som maatte finde gamle Mynter og andet, som formedelst dets Ælde eller særdeles Beskaffenhed af nogen Rarhed kan ansees, skal imod at samme til Vores Rente-Kammer behørigen indsendes, derfor af Vores Kasse nyde, efter dets Værd, fuldkommen Betaling. I det Øvrige forbliver det ved Lovene og forbemeldte Forordning, og hvis nogen understaaer sig, det som findes, være sig enten hvad foran meldt er eller andet, som Os ialt eller tildeels tilfalder, at fordølge, skal de derfor være tilbørlig Straf undergiven.

I forbindelse med indarbejdelse af danefæ-bestemmelser i en ny museumslov findes det hensigtsmæssigt at formulere disse regler i en nutidig og for almenheden forståelig form. Der er ikke ved den foreslåede formulering af § 27 tilsigtet nogen ændring i den retstilstand, der eksisterer på basis af de gamle regler.

Til stk. 1

Danefæ betyder dødt, dvs. herreløst, gods, som ingen kender sig ved. Det forudsætter i sig selv en vis tidsdistance, og genstandenes ælde er også i lovteksten med til at karakterisere danefæ. I praksis er et møntfund, der højst havde ligget 75 år i

jorden, blevet erklæret for danefæ, medens der er dom for, at et andet fund, som var mindre end 36 år gammelt, skulle anses for hittegods og ikke for danefæ. Der er da en tidsgrænse et sted her imellem.

Fundomstændighederne bidrager – således som de er eksemplificeret i de gamle bestemmelser – ikke til nogen egentlig afgrænsning af danefæbegrebet. Det synes forudsat, at genstandene er nedgravet eller gemt, men det fundne kan være danefæ, uanset om det fremkommer i jord, skov, mark eller hus eller andetsteds.

Lige så lidt giver de gamle bestemmelser klare regler for, hvilke genstande der er danefæ. Som en vejledende regel kan man opdele de fund, der kan komme på tale, i tre grupper ud fra de materialer, hvoraf fundene er forarbejdet:

1. Det, som med sikkerhed er danefæ, er fund af guld eller sølv, forarbejdet rav, elfenben eller ædle stene samt mønter af enhver art og af et hvilket som helst materiale. Alle sådanne genstande og fund, i hvilke sådanne genstande indgår, er ubetinget danefæ.
2. Genstande af andre metaller, f.eks. kobber, tin, bronz og jern, eller af glas, samt fund, i hvilke sådanne genstande indgår, vil i almindelighed være danefæ, hvis deres ælde, sjældenhed eller bevaringstilstand i øvrigt taler herfor.
3. Genstande af organisk materiale som ben, tak, træ eller skind eller af uorganisk materiale som flint og andre stenarter eller ler vil i almindelighed ikke være danefæ; men der gives undtagelser. Ornamenterede genstande af ben eller tak, dragtstykker af skind eller stof eller velbevarede trægenstande vil ofte være af en sådan sjældenhed og særlig beskaffenhed, at de omfattes af danefæbestemmelserne, og det samme kan gælde genstande af flint, sten eller ler, hvis deres antal, form, størrelse eller dekoration placerer dem blandt det helt usædvanlige.

Til stk. 2

Danefæ er som nævnt herreløst gods, og allereede i middelalderens landskabslove er ejendomsretten hertil præciseret: Hvad ingen ejer, det ejer kongen. Det er denne retsopfattelse, der ligger til grund for teksten i Danske Lov og for det følgende århundredes autentiske fortolkninger. Medens den ældre lovgivning imidlertid beskæftiger sig med fund af værdimetaller, hvis inddrivelse kunne forøge kronens indtægter, udvidedes danefæbegrebet i det 18. århundrede, således at også fundgenstande af en vis ælde, sjældenhed eller særlig be-